1/2008
ÅRGANG 11

Lapprosen

MEDLEMSBLAD FOR DEN NORSKE RHODODENDRONFORENING

Rhododendron midtvinters side 6

Fra CW frø til
Blomstrende planter side 4

Nepal, del 2 side 14

Jan Rune Hesjedal, leder, jan.rune.hesjedal@online.no

Lederen har ordet

Leder
Nå har du fått et nytt nummer av Lapprosen i hende, og som du ser så er format og utseende endret. Etter forslag fra en grafiker, har Styret fulgt opp ideen om å forsøke å gjøre vårt medlemsblad litt bedre Vi håper du liker det nye formatet og setter pris på at vi ønsker å forbedre oss. I første omgang tar vi sikte på å utgi Lapprosen i det nye formatet i inneværende år. Vi regner med en del mindre justeringer på utseende og redigering i løpet av året, og vil gjerne høre fra deg om du har synspunkter på hva som kan og bør forbedres.

I januar gjennomført vi et styremøte på Milde Arboret ved Bergen, lokallagene og hovedstyret var samlet til diskusjon og utveksling av erfaringer. Det er alltid nyttig å dele kunnskap og synspunkter, og så er det fint å få treffe mennesker som vi ikke ser så ofte. Vi har også behov for å ha med alle lokallagene når vi diskuterer saker som har betydning for hele foreningen. Jeg føler trang til å rette en stor takk til dere fra Øst og Sør som var villig å ta turen til Bergen for å delta på det årlige fellesmøtet.

Kamelia fra Lepsøy. Foto JRH

På initiativ fra meg har Styret innledet en diskusjon om mulig samarbeid med Den norske Kamelia Forening. Denne foreningen har sitt tyngdepunkt i områdene rundt Stavanger, og det er et sted i landet hvor DnR gjerne skulle kommet i gang med en eller annen form for lokal aktivitet. Kamelia er ei vintergrønn hageplante som de siste åra har fått økt innpass i våre hager, dette på grunn av aktivt foredlingsarbeid for å få frem herdige sorter.

Jeg ser det slik at de fleste medlemmene i vår forening er allsidige hagefolk, som vil ha glede og nytte av å få kunnskap om andre planter, kamelia er ei slik ny og spennende plante. Rhododendron er den primære interesse, men vi er også glade i andre planter, og ønsker et variert planteliv i våre hager. DnR består i dag ca 330 medlemmer, kamelia foreningen har ca 50 medlemmer. Videre fremmover vil vi forsøke å få til en form for samarbeid som alle kan ha glede av, så får vi la veien bli til mens vi går. Det er ingen garanti for at vi lykkes, men vi har valgt å forsøke.

I tiden som kommer står vi foran en god del møteaktivitet i lokallagene. Årsmøter og medlemsmøter vet jeg står på planen i alle landsdeler. De lokale aktivitetsplaner for dette året finner du andre steder i dette nummer av Lapprosen. Programmene viser at vi har flinke folk som jobber godt i alle lokallag. Det er mennesker som gjør en flott innsats for at vi sammen kan kose oss med hageturer, rhododendron og litt annet.

Jeg ønsker dere alle en blomstrende vår !

Jan Rune Hesjedal

INNHOLD

Styrenes Sammensetning 3
Fra CW frø til blomstrende planter 4
Midwinter. 6
Sjelden art blomstrer utenfor Ålesund. 7
Nu skal der snart gødes. 8
Innkalling til Årsmøte i DnR. Bergen 2008. 10
Informasjon 11
Informasjon 12
Informasjon 13
Nepal. Del 2 14
Kurs i digitalfotografering 17
Informasjon 19

Lapprosen

utgis av Den Norske Rhododendronforening
Postboks 1325 , 5811 BERGEN
www.rhododendron.no
Redaktør:

Kontaktpersoner

Jan Rune Hesjedal
jan.rune.hesjedal@online.no tlf. 56 30 61 19

Bente Borghild Hauge
blomsterbente@broadpark.no tlf. 55 10 17 41

Neste nummer

av Lapprosen kommer i Juni , stoff til bladet må være redaksjonen i hende innen 20 mai, og kan sendes til Jan Rune Hesjedal, Lepsøyneset 106 , 5216 Lepsøy.
Bruk gjerne også e-post til redaksjonen, se adresser til venstre. Bilder sendes i høyeste oppløsning, og helst på CD, eller etter avtale

Styrets sammensetning

Leder
Jan Rune Hesjedal, Lepsøyneset 106, 5216 Lepsøy tlf. 56 30 61 19
jan.rune.hesjedal@online.no

Nestleder:
Olaf Hammersland, Hammerslandgrenda 62, 5252 Søreidgrend tlf. 55 12 06 81
olafham@combitel.no

Sekretær:
Terhi Pousi, Mildev. 116, 5259 Hjellestad
terhi.pousi@sah.uib.no tlf. 55 22 95 08

Kasserer:
Bjørg S. Rasmussen, Storhilderen 42, Postboks 35, 5341 Straume
tlf. 56 33 09 65 bjorgvar@online.no

Styremedlemmer:
Harald Kårtveit, Kårtveit, 5363 Ågotnes
harald.kartveit@politiet.no tlf. 56 33 47 88

Varamedlemmer:
Audun Arne, Eikevn.3, 4824 Bjorbekk,
auduarne@frisurf.no tlf. 37 09 49 40
Arnfinn Nypan, Traraveien 54, 1609 Fredrikstad
nypan@online.no tlf. 69 31 34 43

Torstein Borg, Tveit, 5694 Onarheim
torstein@rhodomania.no tlf. 53 43 50 77

Medlemsregister:
Bjørg S. Rasmussen, Storhilderen 42, Postboks 35, 5341 Straume
tlf. 56 33 09 65 bjorgvar@online.no

Frøforvaltere:
Torstein Borg, Tveit, 5694 Onarheimtorstein@rhodomania.no
tlf. 53 43 50 77
Jan Valle, Espeland, 5912 Seim
jankvalle@yahoo.no
tlf. 56 35 17 82

Leder Rhododendron Øst:
Arnfinn Nypan, Traraveien 54, 1609 Fredrikstad nypan@online.no
tlf. 69 31 34 43

Leder Rhododendron Sør:
Audun Arne, Eikevn.3, 4824 Bjorbekk
auduarne@frisurf.no tlf. 37 09 49 40

Leder Rhododendron Vest:
Torstein Borg, Tveit, 5694 Onarheim
torstein@rhodomania.no tlf. 53 43 50 77

Internettredaktør
Vidar Winsnes, e-post : viwins@online.no

FORSIDEFOTO: *R.thomsonii*, foto: JRH
BAKSIDEFOTO: *R.wardii*, foto: Jens Chr. Birck.

Fra CW frø

til blomstrende planter

Foto og tekst av Jens Chr. Birck
Alle fotos er fra Kernehuset eller herfra Kinavej.

Jens C Birck har interessert seg for rhododendron i 40 år. Fra en kollega fikk han en artikkel av Johannes Hedegård "Stiklingsformering av Rhododen-dron" det måtte da prøves! Han hentet 10 stikklinger på den lokale kirkegård, 9 stk. rotet seg og dermed var han "hooked." Siden den gang har Birck vært to ganger til Kina og studert rhododendron i sitt naturlige element. Han er i dag kjent som den trolig fremste rhododendron foredler i Skandinavia og har produsert flere fremragende planter. Hans planter er kjent under tilnavnet "Dane" for eksempel, `Spider Dane` - `Great Dane` - `What a Dane` osv. Jens er i dag pensjonist og fortsatt aktiv med foredling av rhododendron, hans mål er å frembringe lave planter til bruk i sin lille hage. Han tilbringer minst en dag i uken med å jobbe og hygge seg i den kjente rhododendro hagen "Kjernehuset"

Du kan lese om hagen her:
"http://picasaweb.google.dk/birck.denmark/KernehusetSvendHansen"
Red.

Dette er så den anden del.
På Kernehuset går Svend Hansen og jeg nu ultimo 2007 rundt og kigger på alle de mange planter fra vildt indsamlede frø– og der er mange cirka 20.000 – og en hel del af disse har nu blomster knopper – endelig
Og er næsten nået dertil at vi mest lægger mærke til de arter der *ikke* har afsat blomster knopper til kommende forår. Den største interesse knytter sig til *Rh. clementinae* , mange hundrede af denne spændende art , har nu en størrelse og krop, hvor blomsterne kan forventes. Beretninger og foto fra Kina fortæller at det man hidtil har haft i kultur ikke viser artens forskelligheder, blandt andet en blomster pragt der ikke overgås af de hybrider vi normalt dyrker.

R.campanulatum var aeruginosum Foto JCB

Rh. campanulatum var. aeruginosum
Her igen et eksempel på at det især er spændende at beskæftige sig med rhododendron formering når man bruger vildt indsamlede frø. Planter fra dette frø nummer er væsentlig mindre i væksten end det vi kender i diverse samlinger. Flere gamle beskrivelser nævner det flotte løv og en blomst der ikke er værd at vente på. Her har man nu stadigvæk flotte blade og som noget nyt et væld af blomster med en nydelig farve, samt både 5 og 6 lappede blomster. Et virkelig tilløbs stykke når den er i fuld blomst.

Rh. campanulatum
Denne klon af *Rh campanulatum* har efter min mening de flotteste blomster jeg har set på nogen rhododendron. En virkelig klar blå farve med kun en meget lille lilla antydning.
Det er nu snart en 35 år gammel plante indsamlet af Johannes Hedegaard.
Hedegaards indsamlinger var noget af det allerførste vildt indsamlede frø der var tilgængeligt, da jeg startede min rhododendron interesse. Han hjembragte bl.a. mængder af frø af *Rh. barbatum* og på et tidspunkt var der *Rh. barbatum* over alt. Men efter et par hårde vintre var det slut. Det interessante er at nogle af disse stadigvæk lever videre som underlag til nu gamle podninger, ved opgravning og nærmere undersøgelser er dette

R.campanulatum Foto JH

bevist. Men det bedste bevis er dog at der af og til kommer *Rh. barbatum* vildskud og disse igen forsvinder efter næste vinter!

Rh. nitidulum
Indsamlet af Jørgen Arp Hansen i 1986 som EAH 25 på Mount Emei, Szechwan, Kina.
Den gang var denne art var ikke i kultur her i landet, så forventninger var store. Man blev ikke skuffet, alle frøplanter fra 3 forskellige frønummer var virkelig gode og gav ikke nogen dyrknings problemer. Så i dag findes den i de fleste private rhododendron haver. Den kan sagtens måle sig med de andre arter fra Lapponicum serien som *Rh.impeditum* og *Rh. fastigiatum*, den er langsom voksende, uhyre blomster villig og det allerbedste den er nem at stiklingsformere. Virkelig noget at være på udkig efter ved et plantesalg!

Rh.nitudulum . JCB

Rh. yunnanense
Som navnet siger kommer, den fra Yunnan , Kina hvor den findes i næsten alle farver, fra hvid over rosa til lilla som regel med kraftig farvede ganepletter. De tidligere kloner man prøvede at dyrke her i landet var ikke helt hårdføre. Så på de første indsamlingsture blev de indsamlet, men ikke med den samme iver som når det var noget fra Taliense serien.
Men disse nye indsamlinger viste sig at indtil nu at være meget

Rh.yunnanense JCB.

mere hårdføre, måske igen fordi de stammer fra frø hold hvor alt blev sået og ved selvselektion har de mest hårdføre overlevet. Her en rosa hvid med røde ganepletter og som det ses mangler der ikke blomster. Alle planter fra disse indsamlinger vokser opret og er efter nu 12 år næsten 2 meter.

Rh. wardii
Det er vel den art, af de indsamlede, der har givet de største overraskelser når det gælder forskelligheder i blomster facon. Fra det vi "normalt" kender som en wardii, nemlig åben klokke formet blomst til en helt flad tallerken form på optil 7-8 cm. Nu vil nogen straks sige at det er en hybrid, men alt andet blomsterfarve, løv og vækstform er som vi kender *Rh. wardii* . Selv *Rh. aberconwayi* og *Rh. souliei*, er ikke så flade i blomsten som denne klon.

Rh.wardii. JCB

Det er så absolut min favorit plante på Kernehuset, den får besøg hver lørdag når jeg er deroppe. Planerne for at bruge den i hybridisering er store og højtflyvende, det første er på vej; nemlig krydset med (Bambi x proteoides)#16, og det bliver "selvfølgelig" helt sikkert en super hybrid.

Link til Kernehuset album:
http://picasaweb.google.dk/birck.denmark

Rhododendron

midtvinters

Tekst av Per M. Jørgensen

Visst kan rhododendron være fine om vinteren der de står med sine knopper og vakre bladverk, men det er få som gir seg til å blomstre på denne tiden, og ingen i snø og frost.

Imidlertid hadde vi i Muséhagen da jeg begynte der for 40 år siden, en pistrete busk som plutselig i mildværsperioder ved juletider kunne gi seg til å komme med noen forskremte, blåfrosne enkeltblomster – vårt første vårtegn som alltid vakte oppsikt enda så spedt det var. Det var *Rh. mucronulatum*.

Visst kan rhododendron være fine om vinteren der de står med sine knopper og vakre bladverk, men det er få som gir seg til å blomstre på denne tiden, og ingen i snø og frost.
Imidlertid hadde vi i Muséhagen da jeg begynte der for 40 år siden, en pistrete busk som plutselig i mildværsperioder ved juletider kunne gi seg til å komme med noen forskremte, blåfrosne enkeltblomster – vårt første vårtegn som alltid vakte oppsikt enda så spedt det var. Det var *Rh. mucronulatum*.

Siden så jeg i London en tidlig februardag en adskillig tettere, åpenbart beslektet busk fullstendig oversådd av mindre, mørkere blomster, som jeg fikk vite het *Rh. dauricum* 'Midwinter', og den fikk jeg faktisk tak på til Muséhagen der den har stått i fullt flor (fig.) ved nedre damm fra slutten av januar, om ikke frosten har tatt blomstene mens 'Lapprosen' var i trykken. Arten *Rh. dauricum* er østasiatisk, navnet viser til at den er fra Dahuria i Sibir der den vokser i lerke og furuskoger, gjerne på sand. Den er vant med et mer kontinentalt klima og blomsterknoppene ligger i startgropen til når mildværet kommer, for våren er kort og intens der borte i Sibir. Det er derfor knoppene våkner ved første lille mildværssignal, og blir det lengre mildperioder, slik vi har hatt i de siste, så får den et virkelig godt flor. Litt frost tåler blomstene også, men buskene trives heller dårlig med vårt klima der de stadig vekkes av vinterdvalen, bare for nok engang å møte vinteren. Derfor er det viktig for oss her på Vestlandet å få tak på kloner som bedre kan tåle kystklima, og en slik er åpenbart 'Midwinter' som også har den gode egenskap av å være blomsterrik og svært tidlig, mens vi alle går og venter på vårtegn.

Det er riktignok noen som mener at den hører til arten *Rh. sichotense* på grunn av de små, tidlige blomstene, men dette er ikke sikkert. Gruppen *Rhodoastra* av lepidote *Rhododendron* som disse artene tilhører, er en systematisk uryddig enhet som hører hjemme i det østlige Sibir og strekker seg sydover til Japan og Korea. Den ser ut til å ha det vi kaller klinal variasjon der periodisitet av blomstring og bladfelling varierer med klimaforholdene, og dette har gitt opphav til beskrivelse av altfor mange arter karakterisert av systematisk svake, relative karakterer. Disse karakterene er av større praktisk verdi for hageeiere som kan finne typer som passer best i den klimasonen de bor. Spesielt når der er utvalgt og navngitt kloner, som i dette tilfellet, er *det* av adskillig større betydning enn hvilken art de skal regnes til, så det problemet kan vi med god samvittighet overlate til de botanikerne som er opptatt av å systematisere den naturlige variasjonen.

Rh. dauricum 'Midwinter'
fotografert 27. januar av Gerd Jørgensen.

RHS har registrert 'Midwinter ' som en sort som fikk deres gjeveste hagepris, FCC, i 1973 for en plante utstilt fra Windsor samlingen ('Crown Lands'), som må ha en opprinnelse som klimatisk er godt tilegnet våre forhold. Den holder også bladene lengre enn andre typer vi har hatt, og er hovedsakelig vintergrønn, mens andre har vært bladfellende og har startet den nye vegetative veksten altfor tidlig.

'Midwinter' er virkelig verd en større utbredelse i våre hager, der dens barn Rh.'Praecox' er mer kjent og et elsket vårtegn.

Sjelden art

blomster utenfor Ålesund

Foto og tekst av Ole Jonny Larsen

Etter at "The Encyclopedia of Rhododendron Species" kom ut, det store standardverket om Rhododendron-arter fra Peter og Kenneth Cox, har mange nye arter blitt beskrevet. Noen av dem er tatt med i tillegget som ble publisert noen år etter utgivelsen, mens andre ikke er nevnt. Det er viktig for oss samlere å være klar over at heller ikke denne boka rommer hele sannheten. Cox-ene tok stort sett bare med arter som var i kultur på utgivelsestidspunktet. De nevner noen få andre arter, men disse får ingen inngående beskrivelse.

Etter at "The Encyclopedia of Rhododendron Species" kom ut, det store standardverket om Rhododendron-arter fra Peter og Kenneth Cox, har mange nye arter blitt beskrevet. Noen av dem er tatt med i tillegget som ble publisert noen år etter utgivelsen, mens andre ikke er nevnt. Det er viktig for oss samlere å være klar over at heller ikke denne boka rommer hele sannheten. Cox-ene tok stort sett bare med arter som var i kultur på utgivelsestidspunktet. De nevner noen få andre arter, men disse får ingen inngående beskrivelse.

Det er særlig kinesiske botanikere som finner og beskriver nye arter. Den som koster på seg bind 14 av det ufullførte verket Flora of China, vil finne en masse Rhododendron-navn de ikke kjenner. La gå at mange av dem blir bestridt av vestlige botanikere, men faktum er at det ennå er mange planter "der ute" som vi i framtida kan få inn i samlingene våre. Heldigvis!

Og tror en at underseksjonene er beskrevet en gang for alle, er også det galt. Siden The Encyclopedia kom ut, har i alle fall en ny underseksjon ("sub-section" hos Cox) kommet til (riktig nok nevnt i tillegget), nemlig underseksjon Monantha. Denne underseksjonen inneholder (så langt!) fire arter:

Subsection Monantha
Rhododendron concinnoides
Rhododendron flavantherum
Rhododendron kasoense
Rhododendron monanthum

To av disse, *RR kasoense og monanthum,* står i årets prisliste fra Glendoick Gardens. *R. concinnoides* sto i fjorårets frøliste fra The Rhododendron, Magnolia and Camellia Group of the Royal Horticultural Society i England, og jeg har allerede flotte frøplanter i kjelleren!

Det som er det helt spesielle med underseksjon Monantha, er at artene er høstblomstrende. Dette er meget spesielt for Rhododendron. Selv blomstring i juli regnes som sein blomstring.

Men for artene i denne underseksjonen snakker vi om oktober og november! Dette gir jo spennende perspektiv med tanke på muligheten for å lage høstblomstrende hybrider, men foreløpig er det bare drømmer. Selv i veksthus har det vist seg vanskelig å få frem modne frø av planter som blomster en måned før jul, pollen kan en imidlertid ta vare på og krysse med arter som blomstrer på normal tid av året. Det er mulig noen har prøvd dette, men ingen har så langt vist frem hybrider med de nevnte artene innblandet.

R.monanthum

Men kan de dyrkes i Norge? Ser en på herdighetsvurderingen i katalogen fra Glendoick (H 2-3), skulle det ikke gå bra. Men samleren Egil Valderhaug som bor på Valderøye vest for Ålesund, er en ukuelig optimist. Han planter ut følsomme arter med dødsforakt – og lykkes med det meste! Her oppe på Sunnmøre har han flyttet grensene både i hagen og i hodene til oss andre samlere. Egil plantet ut *R. monanthum* for tre år siden, og den har nå blomstret to ganger. Sist høst sto den i blomst og knopp den 11. november (se bilde). På den tiden av året er naturlig nok blomstene utsatt for frost og snø, og gleden kan bli kortvarig, men det var unektelig et meget spesielt syn. Og det viser at vi aldri må slutte å prøve på nye arter i hagene. Tross alt kan plantene ikke lese at de ikke skal klare seg her -.

Nu skal der snart gødes!

hønselort – hestepærer eller kaninpiller…

Foto og tekst av Niels Skjøldberg

Niels Skjølberg er i Danmark kjent som rhododendron spesialist. Han har skrevet flere bøker om emnet, bla. ”Rhododendron - og hva dermed følger …”
- ” Rhododendron og det der følger efter ”
Mer informasjon om Niels finner du under denne linken. http://www.rhodospecialisten.dk/books.htm
Red.

Redaktøren ringede mig en dag op. ”Kunne du ikke skrive lidt om dine erfaringer med gødning?” lød spørgsmålet.
Letsindigt svarede jeg, at det kunne da nok lade sig gøre. Hvor meget skal det fylde? – for jeg synes faktisk emnet ligger lige for, og ikke kan kræve så meget endda. Men…
Se bare på ovenstående overskrift! De 3 muligheder bliver jeg faktisk spurgt om, ikke kun en sjælden gang, men mange gange hvert forår i weekenderne på Aldershvile Planteskole. Der er andre og flere variationer, men de 3 er de gennemgående temaer.
Jeg har også lært, at det ikke er så enkelt at forklare kunderne, at de faktisk skal ud og bruge penge på gødning, når de nu har så nem og gratis adgang til et eller flere af produkterne. De er jo også økologiske – du kan da ikke mene, at det ikke er godt nok!
Se nu beskæftiger jeg mig mest med vores allesammens ”kæledægger”, rhodoerne- og det der følger med! Jeg blander mig ikke i rosernes ve og vel, eller i den mere videnskabelige drift af køkkenhaven, hvor jeg trods alt er sikker på, at de nævnte ”produkter” kan anvendes i større eller mindre grad. Det husker jeg da fra min barndom, hvor vores gartner tøffede ud på Svanemøllevej med et fejeblad og en kost, hver gang Tuborghestene havde beriget asfalten med duftende affald.
Når jeg tænker efter, så havde vi faktisk en meget flot rosensamling, nogle kraftige staudebede, men nogle ret skrantende rhododendron.

Tidspunktet for udlægning af gødningen anbefales af enhver, som mener at være kyndig. Læs blot alle rådene i ugeblade og magasiner i de kommende måneder, både om produkter og tidspunkter.
Jeg skal selvfølgelig mænge mig med mit eget synspunkt, godt nok baseret på snart 35 års erfaring med rigtig mange planter. Jeg fuldgarderer mig med følgende:
1 TIDLIGT: Ultimo marts. A: Der gødes tidligt, fordi planterne er anskaffet sidste efterår, og de er plantet i ugødet spagnum. Her til vækstsæsonen skal de straks have noget at leve af. B: Planterne har stået i haven i flere år, men mistrives.

Alvorlig næringsmangel

næringsmangel ses i løvfaldet (sidste års løv) og den dårlige tilvækst.

2 MELLEMTIDLIGT. Medio april. Planterne har været i haven gennem længere tid. De har det stort set godt, er næsten ensfarvet sunde grønne i løvet. Det er vigtigt, at der er noget at leve af, så det er absolut nu, der skal gødes!
3 SENT: Fra 1. maj og de nærmeste uger. Nu **skal** det være. Det er sunde planter med godt grønt løv. Tilvæksten som så småt er ved at dannes, skal have noget at leve af, og de gamle blade må ikke udpines.
4 MEGET SENT: Primo juni. Så er det sidste udkald, hvis planterne skal have fuld glæde at næringstilførslen. Man må håbe, at de i forvejen er sunde!
Jeg er så heldig, at stort set alle vores planter har det godt. De er sunde og grønne og velblomstrende. Af samme årsag er jeg ikke glad for at gøde alt for tidligt. (Det er rart med en undskyldning, i stedet for en tilståelse). Jeg kommer altid for sent i gang grundet forårstravlhed!
Jeg gøder omkring 10. til 20. maj. Dog forsøger jeg at nå og huske at gøde de planter, som blev flyttet eller omplantet i okt./nov. året forinden, i begyndelsen af april.
Jeg har en teori om, at hvis der gødes meget tidligt, kan tilvæksten under visse gunstige vejrlig, blive sat hurtigere i gang end ønsket. Herved opstår den ikke optimale situation, at tilvæksten kommer før end blomsten, og til dels skjuler denne. Sådan oplevede jeg det, dengang jeg fulgte rådet om at gøde i marts!
Det var også dengang, jeg var så forsigtig, at jeg kun turde bruge gødning specielt rettet til rhododendron. Jeg fulgte opskriften på pakningen helt og fuldt, og i takt med at planterne blev rigtig store, blev det til ganske anselige mængder speciel rhododendrongødning, til et lige så anseligt beløb hvert forår. Hvis så den anvendte gødning havde været kraftig nok til at føde mine store planter! Eller var jeg blot for nærig?
Jeg spurgte mig forsigtigt for hos forskellige leverandører af planter og fandt hurtigt ud af, at de alle sammen brugte en ganske almindelig NPKgødning (12-5-14 eller 14-3-18), og at det var fuldt forsvarligt. Altså gjorde jeg ligeså. Planterne fik lidt mindre gødning, end den angivelse for staudehaven, der stod bag på pakningen, og næsten hele haven eksploderede i skønne grønne løvfarver. Dog var der et problem. Det gik lidt ud over dværgarterne, nogle af dem blev lidt svedne i kanterne, og især en plante som R. pseudochrysanthum viste med foragt, at den ikke engang tålte omtalen af alm. kvælstofgødning! (Så lærte jeg at dossere lidt nok!)
Erfaringen har lært mig, at alle nyplantede dværgrhododendron gødes med en speciel rhododendrongødning de første år. Herefter får de ”som salt på et æg” lidt NPK. Det gælder således mit alpine bed, samt forkanterne af nogle af de andre bede. Resten af vore rhododendron, ca. 250 planter får NPK 12-5-14.
Jeg gøder med omtanke, spreder gødningen jævnt omkring planternes center, dog uden at lægge gødning direkte op mod rodhalsen, så at alle rødder tilgodeses. Når planterne blive store, sådan 2-3 m høje, og især vores næsten 5 m høje ’Onkel Dines’-træer, så har det straks været sværere med doseringen.
Jeg har i nogle år brugt følgende opskrift: Små planter, ganske lidt, spredt meget forsigtigt og ensartet. Mellem 50 og 100 cm højde = 20/30 gram (barnehånd). Mellem 100 og 150 cm = 40/50 gram (pigehånd) og over 150 cm høje 100 gram (mandehånd). Større planter får 150-200 gram.
Vej portionerne af på en køkkenvægt og se, hvad de hver især fylder i din hånd/skål. Så har man fornemmelsen af mængden, som jo ikke behøver at være helt præcis! – Så kommer jeg til det vigtige, jeg gøder som nævnt i maj, men alle de rigtig store planter får en tilsvarende portion i midten af juni. Er du i tvivl om, hvor meget du skal gøde, så giv hellere for lidt end for meget. Du kan evt. gøde med 25 gram pr. m^2 i månederne april, maj, juni og igen til august. I øvrigt tror jeg, at noget af det vigtigste overhovedet er, at gødningen udlægges jævnt og ikke i lange ”strøg” eller klumper.
Jeg må tilstå, at jeg var kommet i underskud med vores ”Onkel Dines træer”. Det er nogle år siden, de var svære at få rigtig grønne, og tilvæksten manglede også noget. Jeg gjorde så det, som jeg aldrig før har prøvet. Jeg gav dem en portion svovlsur ammoniak midt mellem de to gødningsterminer i maj og juni.
Jeg ser så mange skader forårsaget af svovlsur ammoniak, at jeg var bange for at overdosere. Jeg gav de to”træer” ganske lidt, ca. 20 gram pr. plante, som blev udlagt lidt fra stammerne, og ud til hvor jeg formoder rodzonerne slutter. Det gav pote. Efter næste portion NPK midt i juni blev løvet rigtig grønt, og tilvæksten kom igen op de 15 cm.

Overdosering af gødning i potte primo sept

Næringsmangelkvælstofmangel

R.yakushimanum ’Edelweiss’ med begyndende næringsmangel. Plantener mere a?ben, tilvæksten lidt kort, og 2. års løvet gult

Resultatet af overdosering af gødning om foråret, her set i oktober.

Jeg ser skader af svovlsur ammoniak hver weekend hele efteråret. Folk kommer med blade som er helt sprøde, som velstegt bacon, hele randen rundt. Så det er noget kraftigt stads. Hvis man absolut vil bruge svovlsur ammoniak, vil jeg ikke anbefale

Sund R.yakushimanum 'Edelweiss'.

mere end 5 gram pr. m^2. Produktet er en kvælstofgødning, som er med til at gøre jorden mere sur. Anvendes kun svovlsur ammoniak, som ikke indeholder mikronæringsstoffer, vil planterne komme til at mangle jern, kobber og mangan. Desuden kan reaktionstallet blive så lavt, at bedet med tiden bliver for surt. Husk på, at rhododendronrødderne ligger i jordoverfladen, så derfor er netop svovlsur ammoniak særlig slem til at svide rødderne, hvilket så igen ses på løvet, som tørrer i kanterne. Endelig er brugen af svovlsur ammoniak med til at ødelægge spagnummen!
Skal jeg for en ordens skyld lige repetere, hvad NPK egentlig står for: KVÆLSTOF-FOSFOR-KALIUM.
Kvælstof er nødvendigt for fotosyntesen, dvs. omdannelse af luftens kuldioxid til organisk stof, som er en bestanddel af æggehvideforbindelse og klorofyl. Uden bliver løvet gult og underudviklet.
Fosfor er nødvendig for god vækst og for dannelsen af blomsterne.
Kalium er nødvendigt for roddannelsen.
Balancen mellem indholdet af de 3 bestanddele skal være i orden – men ved brugen af forskellige gødninger har jeg ikke set den store forskel, om nogen overhovedet, selv om tallene har været lidt forskellige.

Pottede planter, som f.eks. planteskoleplanter, giver vi en lille "slat" omkring midt september. Den lille mængde voksemedie i potten kan hurtigt blive helt udvandet i løbet af en sommer. Men vær varsom, det kan hurtigt blive for meget.
Som jeg indledte, er det jo egentlig ikke nogen videnskab. Alligevel kom det til at fylde lidt på tryk, men det er nok måden, jeg har skrevet det på!
Skal jeg slutte med en konklusion, så må det blive følgende: Gød aldrig for meget, hellere et par gange, brug en almindelig uorganisk gødning, udlæg den jævnt og aldrig helt op mod rodhalsen.

Innkalling til årsmøte i Den norske Rhododendronforening

Tid: **lørdag 14.juni 2008 kl 11.30**
Sted: **Naturhistorisk Museum, Musèplass 3, Bergen**

1. Dagsorden
2. Valg av dirigent
3. Valg av referent og valg av 2 medlemmer til å underskrive protokoll
4. Årsberetning
5. Regnskap
6. Fastsettelse av kontingent for 2009 (styret foreslår uforandret kr 250,- per år)
7. Budsjettforslag
8. Innkomne saker
9. Fastsettelse av andel årskontingent til lokallagene for 2009 (styret foreslår uforandret kr 50 per medlem)
10. Valg av leder, styremedlemmer og varamedlemmer
11. Valg av to revisorer
12. Valg av valgkomite
13. Fastsettelse av tid og sted for neste årsmøte

Forslag til saker som ønskes tatt opp, må være innkommet til styret senest en uke før årsmøtet.
Kaffeservering. **Etter årsmøtet er det guidet tur i Muséhagen.**

Hjertelig velkommen. Styret i DnR

Foran: Terhi Pousi, Bjørg Rasmussen, Arnfinn Nypan, Olaf Hammersland, Jan Rune Hesjedal

Bak: Audun Arne, Harald Kårtveit, Torstein Borg

- I N F O R M A S J O N -

Innkalling til

Årsmøte i Rhodo Sør.

Tid: Onsdag 12. mars 2008 kl.19.00
Sted: Stinta skole, Arendal.

Program

1 **Årsmøtesaker:** Årsberetning, regnskap og budsjett, innkomne forslag, valg, fastsettelse av tids punkt for neste årsmøte.
2 Enkel bevertning – utlodning.
3 **Audun Arne – lysbildeforedrag** fra tur med DNR til England 2007.
4 Gjennomgang av årsprogrammet for 2008.
Saker som ønskes tatt opp på årsmøtet må være styret ihende senest en uke før møtet.

Audun Arne, leder.

Årsberetning 2007 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Sør.

Det sittende styret ble valgt på årsmøtet i Kristiansand 7. mars 2007.

Styret har bestått av:

Audun Arne	leder
Gudrun Arne	sekretær, nestleder
Vidar Olsen	kasserer
Lis Herlofsen	styremedlem
Benthe Dollis	styremedlem
Varamedlemmer:	Kristin Mollestad
	Frode Harnes
Valgkomite:	Nina Gjermundsen, leder
	Mona Klemmetsen
	Britt Marit Knudsen
Revisor:	Knut Gjermundsen

Det har vært avholdt 2 styremøter i perioden. 15 saker har vært til behandling.
Avdelingen har pr. 19.01.07. 68 medlemmer.

Aktiviteter gjennomført i 2007:
Alle aktiviteter i årsprogrammet til Rhododendron Sør ble gjennomført slik det ble presentert i Lapprosen 1 og 2. Det som er gjennomført har hatt positive tilbakemeldinger. Frammøtet har variert en del. Vellykkede tiltak vil bli videreført i 2008.

Samarbeid:
Samarbeidet med **Aust-Agder Hagelag** fortsetter. Vi annonserer våre åpne tiltak i hagelagets årsprogram. To lokallag har booket henholdsvis hagevandring og foredrag i 2008.
Stand og informasjon hos **Lundberg hagesenter** har fortsatt, begrenset til en weekend.
Dømmesmoen/Norsk Hagemuseum inviterte så sent som i desember til samarbeid om utvikling av rhododendronavdeling i planlagt arboret. Tilbudet er at vi kan "boltre oss fritt" i vårt eget tempo på et velegnet område i umiddelbar nærhet av parkeringsplassen. Her planlegges også tilrettelegging av rekreasjon for allmennheten, og vi kan forvente stor publikumstilstrømning.

For styret i Rhododendron Sør: Audun Arne (leder).

Årsprogram 2008

for Rhododendron Sør

12.03 **Årsmøte avdeling Sør.** Stinta skole, Arendal kl. 19.00
Årsmøtesaker – se innkalling annet sted i Lapprosen.
Audun viser lysbilder fra Englandsturen.

18.04 **Dugnad** hos Kathrine Lyngstad, Barlinda 11, Fevik, kl. 18.00
Her planlegges start på en "ny vri" med rho dodendron og surjord.
Alle som har lyst kan delta og/eller observere.

03.05 **Dugnad** hos Lis Herlofsen, Kristiansand.
Fra kl. 12.00
Ta med: Grensaks/saks, enkle redskaper.
Mat og drikke til Grillparty etter arbeidet.

08.05 **Støping av kar**, hos Frode Harnes, Furutoppen 1, Arendal kl. 18.00.
Tlf. 95178319
Ta gjerne med form i, f.eks. isoporkasse.
Foreningen ordner utstyr for øvrig.

23.-25./5 **Lundberg hagesenter**, Saltrød.
Stand og info om rhododendron kl. 11 – 16.

27.05 **Hagevandring** hos Frode Harnes, Furutoppen 1, Arendal. kl. 18.00. Tlf. 95178319

01.06 **Åpen dag hos Inga Olsen**, kl. 11.00 – 16.00.
Klodeborg, Arendal. Tlf. 99234426.

03.06 **Hagevandring** hos Olaf Tobiassen, Ålefjærv. 386, Ålefjær (Kristiansand), kl. 18.00.
Tlf.38198136.

13.08 **Hagevandring** hos Ulf Petterson, Frillestad, Høvåg (Lillesand). Variert og spennende augustopplevelse. Tlf. 95908539

23.08 **Høstbesøk** hos Anny H. Haabesland, Birkeland, kl. 11.00. Tlf.: 37276365.
Anny er 1. amanuensis i Kunst og Håndverk ved UIA. I 2001 kjøpte hun gården Bakken på Håbesland. I 2007 fikk hun Aust-Agder fylkes bygningsvernpris for arbeidet med restaure ring av våningshuset. Vi får se en dokumetarfilm om prosessen. En spennende hage har hun også fått til, og et nytt og innholdsrikt keramikkverksted.

20.09 **Høstmøte.** Stinta skole, Arendal, kl. 11.00.
Stikking, bytting av stiklinger, poding, etc. som tidligere høsttreff. Ta med stiklinger.
Foreningen sørger for annet materiell.
Torstein Borg har lysbildeforedrag fra tur til Anapurna i Nepal.

Utførlig høstprogram kommer også i Lapprosen 2

Innkalling til Årsmøte i Rhodo Vest.

Årsmøtet vil bli avholdt i kantinen på Naturhistorisk Museum, Musèplass 3, Bergen, den 11. mars kl. 18.30.

Sakliste: Årsmelding, regnskap og budsjett, evt. innkomne forslag, valg. Forslag som ønskes behandlet, må være styret i hende innen 3. mars.
Etter årsmøtet, ca kl. 19.00, ønsker vi velkommen til Medlemsmøte i Rhodo Vest
Program: Torstein Borg viser bilder og forteller fra turen sin til Nepal "En reise i Annapurna i Nepal"
Utlodning og auksjon av rhododendron. Inngangspenger kr 30,-. Trekning av rhododendron på billetten. Av hensyn til servering, ber vi om påmelding til Kirsten Marie Storheim innen dagen før møtet. Tlf. 56 37 11 87. Mobil 976 91 978.

Vel møtt til en hyggelig kveld! Hilsen styret i Rhodo Vest

Årsprogram 2008

for Rhododendron Vest

11. mars: Årsmøte og medlemsmøte.
Torstein Borg viser bilder og forteller fra turen sin til Nepal. "En reise i Annapurna i Nepal"
Kaffe, plantelotteri og auksjon. Se egen innkalling.

1. - 4. mai: Vårtur til Rogaland. Se egen innbydelse.

25. mai: DnR-infostand på "Arboretets dag", kl 12.00 - 16.00. Aktivitetsdag arrangert av Arboretet og Botanisk hage, Milde, med tema: "Rødlistearter, hva er det, og hvordan kan vi ta vare på dem?"

8. juni: Forsommertur til Gilbergs øy i Raunefjorden - Hillersholmen.
Grip denne anledningen til å besøke Ingebjørg og Gunnar Gilbergs landsted, der de har plantet rhododendron gjennom mange år!
Vi møtes kl 11.00 på parkeringsplassen på Tyssøy (mellom Bjorøy og Tyssøy). Retur fra øyen ca kl 15.00 - 16.00.
Båtskyss er bestilt. Båtturen tar ca 5 - 10 minutter og koster 50 kroner pr person tur/retur. Plantebytte. Ta med mat og drikke.

14. juni: Årsmøte DnR, i Bergen, Naturhistorisk Museum, Muséplass 3, **kl 11.30** Se egen innkalling. Etter møtet er det omvisning i Muséhagen, og det blir tid til bytte, kjøp og salg av planter.

28. september: Høsttur til Sotra og Øygarden - Kultur- og hagevandring. Vi besøker først det innholdsrike hageanlegget til Randi og Harald Kårtveit på Kårtveit, der stauder og fuksia står i fin blomstring på denne tiden.
Deretter går turen til Øygarden og Anne Lise Grøm og Egil A. Sæle. Hagen deres inneholder - blant mye annet - lyngsamling og rhododendron. De inviterer også til gardsmuseum, med en gammel stove fra 1600-tallet, utstilling og kulturelle innslag. Plantebytte. Ta med mat og drikke.
Vi møtes hos Kårtveits kl 11.00, der det er god plass til å parkere.

11. november: Medlemsmøte.
Sted: Naturhistorisk Museums kantine, Musèplass 3, Bergen, kl 18.30.
Tema: "Hvordan unngå sjukdommer og skadedyr på rhododendron?" Om symptomer, spredning og bekjempelse av de viktigste skadegjørerne i rhododendron på Vestlandet.
ved Brita Toppe, forsker og plantepatolog, Bioforsk.

Kaffe, plantelotteri og auksjon.

Ta godt vare på programmet!

Årsmelding 2007 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Vest.

Styret i 2006
(valgt i årsmøte 07.03.06):
Torstein Borg, leder 1 år
Harald Kårtveit, styremedl. 2 år
Kirsten M. Storheim, styremedl. 2 år
Terhi Pousi, varamedlem 1 år
Jan Valle, styremedlem 1 år
Thorolf Juvik, varamedlem 1 år

Styret i 2007
- Valgresultat 06.03.07:
- Gjenvalg leder 1 år
- Ikke på valg (nestleder)
- Ikke på valg (sekretær)
- Styremedlem 2 år (kasserer)
- Varamedlem 1 år
- Gjenvalg varamedlem 1 år
- Egil A. Sæle, ny, varamedl. 1 år

Revisor: Sølvi Søfteland – Gjenvalg 1 år
Valgkomitè:
Randi V. Fessl og Magne Sandvik – Gjenvalg 1 år

Styret med varamedlemmer ble med dette utvidet fra 6 til 7 personer ved valget i 2007. (Opplysninger i parentes er verv tillagt under konstituerende møte 27.03.07.)
Styret har hatt 7 møter i 2007, alle i driftsbygget på Arboretet, Milde. 52 saker behandlet.

Aktiviteter:
6. mars: Årsmøte / Medlemsmøte: Innkalling i Lapprosen nr 1/2007. Sted: Bjørgvin vg. skole, Strandgt. 195. 38 deltagere (31 stemmeberettigede til årsmøtet). Referat og omtale i Lapprosen nr 2/2007.
20. mai: Vårtur til Askøy. Besøk i hagene til Inger og Lars Sebjørnsen på Øvre Kleppe og til Anna-Karin og Gunnar Breivik på Davanger. Plantebytte. Dagen ble avsluttet med plantekjøp hos Eide Stauder på Abbedissen. Ca 30 deltagere. Omtale av turen i Lapprosen nr 2/2007.
3. juni: DnR-infostand på "Arboretets dag": "300-års markering av Linnés fødselsdag".
Aktivitetsdag arrangert av Arboretet og Botanisk hage, Milde.
26. august: Høsttur til Fana med besøk i hagene til Britt og Olaf Hammersland på Hammersland og til Brit og Pål A. Skagseth sin hage ved Grimseidpollen.
Plantebytte. 27 deltagere. Omtale i Lapprosen nr 3/2007.
Tirsdag 11. september: Foredrag "Rhododendrons in China" v/professor Guan Kaiyun
Onsdag 12. september: Foredrag "The Alpine Plants of Yunnan" v/professor Guan Kaiyun
Sted: Realfagbygget (Allégt. 41, Bergen) auditorium 1.
46 frammøtte tirsdag og 37 onsdag. Omtale i Lapprosen nr 3/2007.
27. oktober og 3. november: Kurs i fotografering – digitalt. Ledet av Anne Tafjord-Kirkebø og Kolbjørn Kirkebø, fra Brage Byrå AS. Begge dager
kl 10.00 – 16.00 på Arboretet Milde. 15 deltagere. Referat og omtale i Lapprosen nr 1/2008
Tirsdag 13. november: Medlemsmøte.
Sted: Naturhistorisk Museums kantine, Musèplass 3, Bergen. 28 deltagere.
Terhi Pousi og Harald Kårtveit viste bilder og fortalte fra DnR jubileumstur til Sør-England.
Auksjon og utlodning av planter.
Pr. 31.12.07 har DnR 323 medlemmer, hvorav 140 geografisk sogner til avdeling Vest.
Rhodo Vest vil takke alle som har bidratt til et vellykket og hyggelig rhodoår 2007 med oppslutning om møter og turer og med plantegaver til lotteri og auksjoner. Vi vil også takke Stiftelsen Det norske arboret for et godt samarbeid og for lån av møtelokaler.

Bergen, 28. januar 2008 Styret i Rhodo Vest

- I N F O R M A S J O N -

Avdeling Øst. Den norske Rhododendronforening

Innkalling og saksliste til årsmøte for 2008 – se Lapprosen nr 1/2008

Sted Festeveien 39 B, 1525 Moss – hos Berit Ramleth
Dato 26. april 2008, kl 11.00 – 12.00

1. Valg av møteleder
   Forslag: Sigurd Bretteville-Jensen
2. Valg av referent
   Forslag: Turid Harstad Bergerøy
3. Valg av to medlemmer til å underskrive protokollen
   Forslag:
4. Årsberetning for 2007. Se Lapprosen no 1/2008 og utdelte kopier.
5. Regnskap for 2007
6. Budsjett for 2008
7. Innkomne forslag
8. Valg av leder, styremedlemmer , varamedlemmer
   Jfr utdelte kopier av valgkomiteens forslag
9. Valg av revisor
   Forslag: Gjenvalg Berit Ramleth
10. Valgkomite for 2009 Styrets forslag: Gjenvalg
    Sveinung Skjold og Sigurd Bretteville -Jensen

Styret i Den norske Rhododendronforening avdeling Øst
Arnfinn Nypan
leder

Årsberetning 2007 for Den norske Rhododendronforening, avdeling Øst.

Årsberetning for 2007
Styret ble valgt på årsmøtet på Gjennestad 17.mars 2007, og har bestått av:
Arnfinn Nypan, leder, gjenvalgt for 1 år ,2007
Bård Ranheim, styremedlem (kasserer) valgt i 2006 for 2 år : 2006 og 2007
Øyvind Aasheim, styremedlem (nestleder) valgt i 2007 for for 2 år : 2007 og 2008
Turid Bergerøy, styremedlem (sekretær) valgt i 2007 for 2 år : 2007 og 2008
Varamedlemmer: Roger Karlsen og Erik Gustavsson gjenvalgt for 1 år, 2007
Revisor : Berit Ramleth, gjenvalgt for 1 år, 2007
Valgkomite: Sveinung Skjold og Sigurd Bretteville-Jensen, valgt for 1 år, 2007. Styret har oppnevnt Skjold og Bretteville-Jensen som valgkomite også for 2008.

Det har vært avholdt 4 styremøter i 2007: 14.februar, 20.april, 15.august og 10. oktober.
Styrets varamedlemmer har vært innkalt til alle styremøter, og har deltatt aktivt i styrets arbeid. Øyvind S. Aasheim ble innkalt til styremøte 14.2 idet han på det tidspunkt var foreslått som nytt styremedlem.
På styremøtene er det registrert 54 saksnummer nummerert fortløpende.
Avdelingen har ved siste årsskifte 85 medlemmer og har gjennom året hatt en god medlemstilvekst.

Aktiviteter 2007
Aktivitetene er annonsert i Lapprosen, på nettstedet www.rhododendron.no , ved e-poster til alle medlemmer som har oppgitt sin e-postadresse og for førjulsmøtet ved brev til de som ikke har e-postadresse.
Årsmøte 17. mars 07 Gjennestad Gartnerskole, 12 stemmeberettigede medlemmer.
Remi Nilsen holdt foredraget «Pors – en ny og spennende gruppe rhododendron ?»
Hagevandring 19. mai på Øyvind S Aasheims hytte på Nesodden
Øyvandring 11.juni på Risholmen med et stort antall deltagere. Fellesarrangement med Rygge Hagelag. Etter øyvandringen var det salg av planter som var gitt som gave til Rhodo Øst , og salg av innkjøpte rhododendronplanter. Salget gav et godt tilskudd til avdelingens økonomi, og var en fin inspirasjon til å gå videre med «Plantebanken».
Medlemstreff 25.august på Kongsberg Hagesenter med omvisning ved Hans Chr. Strøm, samt minikurs i formering av Rhododendron v Bård Ranheim. Hagebesøk i Bodil Selnes sin innholdsrike hage. Det var god deltagelse også på dette treffet.
Førjulsmøte 3. nov i Zoologisk Museum i Botanisk Hage i Oslo med rikholdig program: Torstein Borg fortalte om sine opplevelser fra sin tur i Buthan. Bård Ranheim holdt foredraget «Norske viltvoksende Rhododendron», og Anne Finnanger fortalte om «Oase 60gr Nord» - det store veksthusprosjektet som nå nærmer seg realisering.
Det var 24 betalende tilstede. Til møtet var styret i Botanisk Hages venner invitert , samt ansatte i Botanisk Hage og Naturhistorisk Museum.

Samarbeid: Rhodo Øst søker et nært samarbeid med Botanisk Hage og Botanisk Hages Venner gjennom sitt medlemskap der. Vi har her mottatt ca 80 stk av DVD'en «Botanisk Hage på Tøyen - og vennene» som vi vil distribuere til alle medlemmer i Rhodo Øst.

For styret i Den norske Rhododendronforening avdeling Øst
Arnfinn Nypan, Fredrikstad 30.1. 2008
Godkjent av styret 5.2.2008

En reisefortelling fra Nepal.....

Siste del

Av: Torstein Borg

Torstein ved stammen av en tre hundre år gammel R.arboreum Foto Oddbjørn Fosse.

Den ellers så eminente reiselederen vår, Maria, forlater oss for å ta en snarvei tilbake til utgangspunktet. Det skal ikke stikkes under en stol at vi alle merket presset på knærne. For meg var det vanskelig å komme på beina om morgenen. Vi stålsetter oss til en ny vandring mot en plass som heter Banthanti.

Lali Gurans er nasjonalblomsten i Nepal, og dette er den røde Rh. Arboreum, som vi så på ca 2500m over havet. Samtidig som blomsten blir lysere jo høyre vi kommer, så får folket sterkere mongolske trekk. I lavlandet er det stort sett Indo-Nepalesere, men jo høyere vi kommer blir det flere Tibet Nepalesere.
Vi har til nå gått i tette bestander av Rh. arboreum, så tett at det var umulig å få fatt på frø. Både blomst og frøkapsler hang høyt over bakken. Jeg ønsker meg et beiteland hvor plantene vokser mer solitært. Da får de som regel kortere stamme, og følgelig blir de lavere.
Vi går stadig i trapper oppover. Etter hver kommer vi opp på toppen av en ås, landskapet flater mer ut, trappene forsvinner, og vi er kommet inn i det landskapet som jeg kunne ønske meg. Området ser ut som et beiteland, Rh. plantene har større avstand, greinene når ned i nåhøyde for oss.
Å, tenk det er slutt med trapper for en stund. Vi går på vanlige stier, vi kan bevege oss fritt, og vi leiter opp flere planter. Anne Marie og Shuman danner baktropp. De har visst mye å snakke om, så botaniseringen må vi ta oss av selv. Hva gjør vel det, vi har jo litt trening. Foruten Rh arboreum, med ganske varierende farger på blomsten, finner Oddbjørn og Reidar en kjempe Rh.barbatum med en stamme så tykk som jeg aldri har sett før. Oddbjørn finner en lav Rhododendron ved siden av stien vi følger. Vi har alle med boka til Rene` de Milleville, "The Rhododendrons of Nepal". Og denne småbladede arten viser seg å være Rh setosum. Det er denne av de småbladete artene som går lengst ned i dalsidene. Og vi er altså nå ca 3200 m. over havet. Lengre framme ser vi en bratt gressbakke som stuper under oss, og her ser det ut til å vokse mye Rh setosum. Denne planten virker grå i fargen før nyveksten kommer, og det var for tidlig for blomst.

Vi er kommet på toppen av noe som ligner en ås, for på begge sider skrår det ned mot dalbunnen. På høyre side vokser Rh arboreum Ssp arboreum, og på venstre side er det Rh barbatum. Slik det ser ut for oss vokser artene helt ned i dalbunnen, bare på hver sin side. Det er stien på toppen som danner skille mellom de to artene. Vi prøver å finne kryss mellom artene langs stien, men vi finner ikke frøplanter.Vi fant også en fjerde art før vi startet en ny nedstigning, og dette ser ut til å være Rh campanulatum Ssp. Aeruginosum. Planten har ingen blomst, men har kraftig indument på bladundersiden.
Først går vi slakt over åser og koller før vi begynner å gå i trapper igjen. Etter hvert blir det en sti vi skal gå på. Det fins flere våte partier, og vi savner steiner å trø på. Vi beveger oss gjennom en elvedal, her er veldig trangt, stien flater etter hvert ut, og det blir lettere å gå.

R.arboreum i ulike fargevariasjoner
Foto Anne Marie Storebø

Vi går og snakker om de vannmengdene som går gjennom denne dalen under monsunregnet. Vi blir ikke så overrasket når vi ser store trær liggende i elva. Vi fikk følelsen av de brukte vannet til fløting. Her ligger noen røyser av ved, og ved nærmere ettersyn viser det seg og være Rhododendron ved.
Vi ser og en hidler ved siden av stien. Shuman kan fortelle at her pleier folk å overnatte, og vi er ikke det minste i tvil. På en plass har de gjort opp varme, det ser vi på stein og fjell.
Når vi kommer fram til Banthanti denne etter middagen, befinner vi oss i det samme elvejuvet som tidligere på dagen, men her vider juvet seg litt ut. Det er steile fjellvegger på begge sider, og på begge sider vokser det Rh arboreum.
Når vi kommer fram til overnattingsplassene våre er sherpaene med og lager mat til oss. Sultne er vi når vi har gått en hel dag, og vi har overhode ikke vært kritiske til kostholdet. Men det begynner å røyne litt på. Middagen denne kvelden kommer jeg aldri til å glemme, og det gjør vel ikke andre heller. Det vi fikk servert var ris , pasta og steikte poteter, men det var kokt og steikt på Rhododendronved. Ovnene de brukte var murt rett på steingolvet, og over lå det en helle som de fyrte under. På dette stedet var det ikke strøm, så her kom hodelykter og lommelykter til anvendelse. Sola kom ikke så snart i dette juvet, men når vi hadde fått frokosten i oss fikk vi sola og. Shuman forklarer at de som drifter disse gjestehusene ikke bor oppe i fjella om vinteren.

Men vi skal videre, og marsjen går mot Ghandruk. Fremdeles er det Rh arboreum vi ser, og til gjengjeld er det store mengder av denne planten. Hele dalsider er dekket avf Rh arboreum.
Vi slipper trapper for en stund. Nå er vi på vei opp fra Banthanti. Det blir steinet og ikke så helt godt å gå, og vi kunne ønske oss trapper igjen. Vi møter stadig turister fra Europa, alltid med samme hilsen "nameste". Det er ofte unge par med en lokal guide. Været er med oss på hele turen. Om dagen kan vi kle oss i tynne klær. Temperaturen er over 20 grader.

På veien til Ghandruk går Åse fullstendig av hengslene på grunn av orkideer som vokser epifyttisk på trær som delvis ligger over stien vi går på. Åse er en hund etter orkideer. Vi har oppdaget en ny side av henne.
Det er avtagende med Rhododendron, men vi ser desto mer orkideer. Plutselig er det Shuman som vil fortelle om aper som lever her oppe fjella. Vi står og ser ned i skogen, men de er litt for langt vekk for fotografering. Shuman forteller at disse apene har Rhododendron blomster på menyen om våren når der er lite frukt å finne. Vi finne en ny flokk.

Når vi møter neste huskrull eller bygdelag skal vi spise lunsj. Stor er overraskelsen når vi ikke skal få bare karbohydrater, men også kylling. Nå er det ikke for å være kritisk jeg nevner denne episoden. Vi er ikke kritiske, for det er ikke vår oppgave, fordommene har vi lagt igjen heime. Men det vi fikk var kylling halser, brunsvidde og servert i et fingerbøl. Det var her vi snakket om å komme tilbake til Pokera og hva vi skulle spise da.

På vei til vårt nattlige kvarter traff vi to tenåringsjenter som lurte på hvor vi kom fra. Når vi forklarte og sa "from Norway", så hørtes det ut for dem som "nowhere". Vi snakket om Lali Gurans, og de gikk og fant de rødeste Rh arboreum. Vi ble trette denne kvelden også, og det smakte med en god natts søvn.

Neste morgen, når vi har gnikket søvnen ut av øynene og fått litt frokost i oss, bærer det rett utforbakke i trapper, og det er fryktelig bratt, sånn at vi nøler iblant. Det røyner gjerne på knærne på nedstigninger. Egil og Anne Marie bruker staver, og det er sikkert lurt.
Når vi kommer ned i dalbunnen er det bare å klyve opp igjen på andre siden. Det er her vi får se pløying av terrasser. Vi står bare og måper. De pløyer med to okser på en terrasse som ikke er bredere enn 120cm. De bruker ikke en plog, men en ard, som er er en beslått trestokk. Dette har også tidligere vært brukt i Norge.

Vi klyver oppover stadig, og blir passelig dehydrerte når vi kommer til lunsj. Det skal smake med en kald øl hvis de har, og de har det! Takk og pris. Nå må ikke noen tro det at vi har noe å klage på, men det har vært en tøff tur.

Jenter med Nepal sin nasjonale blomst, *Lali Gurans = R.arboreum*

Bestemmelsesstedet er Tolka, og det ligger ganske høyt og fritt. Vi får servert vår aftensmat akkurat når tordenvære kommer over oss igjen. Her har de strøm og bølgeblekk på taket, lynet slår ned, og vi hører det frese i sikringsskapet oppe under taket.

Neste morgen er det et slit å komme seg ut av sengen. Beina er så stive som stokker, og jeg har problemer med å få stokkene med meg. Litt etter litt blir vi igjen fit for fight.

Vi har vært uten Rhododendron hele dagen i går, men Shuman lover mer Rhodendron denne siste dagen. Det er synd og si at det er bare Rhododendron arboreum vi får se, men det er det vi ser. Åse finner flere orkideer, og får hun ikke fatt på dem selv får hun en av sherpaene til å klatre opp i trærne. Vegetasjonen er stadig i endring Vi finner Camelia sinensis, og den ser vi det er høstet av, eller det har vært beitedyr i den. Ellers finner vi og en populasjon med Mahonia napaulensis.

Vi er på vei mot Dhampus, vår siste overnattingsplass oppe i høyden. Vi vandrer på stier nå og det er mindre trapper. Når vi kommer fram tidlig kveld er vi trøtte som vanlig, og Åse holder på å sovne i sokkene. I Dhampus møter vi på en bilvei og her står et par biler. På hele denne fjellturen har vi vært herlig forskånet fra trafikk. Det fins ikke veisystemer overhode hvor vi har Vært. Det er det som gjør det så eksotisk.

Vi merker at standarden på det siste gjestehuset er betydelig over det vi har opplevd tidligere. Men kjøkkenfasiliteten er de samme. Det var ingen som ble sjuke på turen, bare Oddbjørn opplevde litt ubehag. De hadde heller ikke nordisk stander på toaletter, de hadde ikke sitte porselen, det var det bare hotellene som hadde.

I sum har vi gått åtte og en halv mil når vi kommer tilbake til den store veien. Det er på denne siste del av veien Åse får en sjerpa til å klatre opp i et tre å hente ned en orkide. Disse trærne står planta oppå en mur og skal symbolisere et eller annet. Men jeg husker ikke hva. Det blir tettere jo lengre ned vi kommer. Vi treffer også på en ape som sitter og ser på oss. Den ser ut som den samme vi har sett i Katmandu, og denne er brun.
Når vi kommer ned i dalbunnen er der en stor vei, og mens vi venter på minibussen kommer Maria kjørende i bil, og gjensynsgleden blir helt utrolig. Vi har jo savnet henne. Så kommer

bussen og tar oss med til Pokera. Her lauger vi oss på hotellet og vi gjør byen litt seinere på kvelden.
Først blir vi rodd ut på en holme i en innsjø hvor det er et hinduistisk tempel. Det ser ut som om Nepalesere og turister valfarter til denne holmen. Etterpå er vi ute og spiser en bedre middag. Det er mange butikker, "Pokera", og bokhandler, og her finne vi plantebøker fra Himalaya. Dette er kjekt å ta med hjem.

Neste dag etter frokost tar bussen oss med til Chitwan som ligger helt på grensen mot India. Her stiger vi med bagasjen om bord i en flatbunnet trebåt, det er ikke mye fribord igjen. I elva lever to arter av krokodiller får vi vite, men jeg tror ikke noen tok skrekken av det. Om kvelden er vi med på safari på elefantrygg, og når vi kommer inn i skogen treffer vi på et pansret nesehorn. Når elefantene er ferdig med sine plikter blir de badet i elva, og vi blir invitert til å være med. Det er Egil som lar seg friste til å bade sammen de store dyrene.

Etter et par dager reiste vi tilbake til Katmandu. Reidar og jeg var så heldige å få sitte på lasteplanet. Reidar hadde svart t-skjorte og jeg svart bukse. Da vi kom til flyplassen var Reidar og jeg grå av alt støvet. Vi tok et lokalt rutefly til Katmandu.
Om kvelden gikk vi ut og spiste, og da traff vi Shuman igjen. Hun skulle være med. Så dukket hun opp med Rhodendron ring, øredobber og hals smykke. Vi stod fjetret tilbake, jeg tror Åse bestilte hele kolleksjonen hvis Shuman kunne få laget det før vi

skulle reise hjem. Da heiv jeg på og ville ha et lite smykke rund halsen, litt sånn ambivalent, jeg bruker ikke smykker, men jeg kunne glede noen andre med det.

Neste dag tok Shuman oss med rundt i butikker som lå i bakgatene i Katmandu. Et sted hadde de flotte myke Kasmir sjal, og jeg tror Anne Marie kjøpte sjal til hele Austevoll. Og vi var i silkebutikker, det ble litt feminint.

Neste dag skulle vi reise etter frokost, og vi satt og slappet av med en kopp kaffe, så dukket Shuman opp med alt vi hadde bestilt av smykker. Så sa Shuman til meg på engelsk: "fordi du er stor mann Torstein, skulle du ha et større smykke". Det sier mye om kjønnsroller i Nepal. Smykket som jeg fikk er laget i gull med førti røde rubiner. Og prisen er 1800.-kr.

I Nepal vokser det 34 ulike arter av Rhododendron, og vi såg 4 av de. Den neste turen skal gå nærmere grensen til Sikkim, da vil vi få med resten av artene i Annapurna området.

Rhodo Øst – Årsprogram 2008

På Den norske Rhododendronforening sitt internettsted www.rhododendron.no vil det gjennom året finnes oppdatert årsprogram. Hele programmet står i Lapprosen no 1/2008. Det gjenværende program og ev. endringer vil trykkes i Lapprosen nr 2-2008 og 3-2008.

Styret i Rhodo Øst består av:
Leder Arnfinn Nypan
Nestleder Øyvind S. Aasheim
Sekretær Turid H. Bergerøy
Kasserer Bård Ranheim
Varamedlemmer Erik Gustavsson og Roger H. Karlsen

Innkalling til årsmøte Rhodo Øst lørdag 26 april 11.00 – 12.00 hos Berit Ramleth, Festeveien 39B, 1525 Moss. Tlf 69 26 61 57
Årsmøtesaker iht vedtektene. Saker som ønskes tatt opp utenom de vanlige årsmøtesakene må være styret i hende senest 2 uker før årsmøtet.
Fagprogram etter årsmøtet:
Turid Bergerøy : Hageplanlegging og bruk av vegetasjon
Medlemssalg av Rhododendron-planter
Ta med nistekurv.

Hagevandring onsdag 28.mai 17.00 – 21.00, Nesodden.
Oppmøte hos **Dag Tjernshaugen, Hellavn 169, 1458 Fjellstrand , tlf 66 91 08 08.**
Han har en naturhage med spesielle stauder og Rhododendron. Han prøver å tilrettelegge beplantningen for et mangfoldig fugle- og insektliv, og vil også ha uvanlige stauder for salg. Deretter drar vi til **Øyvind S. Aasheim** sin praktfulle hytteeiendom like i nærheten, som er beplantet med mye fin Rhododendron.
Øyvind er kontaktperson for denne dagen, **tlf 22 37 75 15 .** Ta med nistekurv

Vårtreffet i Botanisk Hage Oslo , søndag 1. juni 10.00 – 16.00
Vi deltar i år på Botanisk Hages Venner sitt Vårtreff med egen informasjonsstand og vi håper å få til plantesalg fra egen beholdning. Vårtreffet er en opplevelse i seg selv med masse mennesker tilstede og med mange forskjellige hageplanter til salgs fra foreninger og Botanisk Hages Venner. Se www.botaniskhagesvenner.no .
Ta med picnic-kurv!

Hagevandring onsdag 4. juni 17.00 – 21.00, Oslo - Skjetten.
Ta med nistekurv!
Oppmøte hos **Knut Erik og Liv Gran, Gamle Strømsvei 44, 1056 Oslo. tlf 23 14 07 20.**
Deretter (10 min) til **Gunvor og Jostein Øverås, Steinbekkåsen 18,1472 Fjellhamar, tlf 67 90 77 36 / 994 99 034.**
Og deretter (10 min) til **Erik Gustavsson, Hellaveien 31 H, 2013 Skjetten. tlf 63 84 38 56 / 930 03 702.**

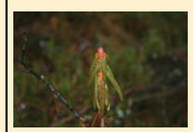

Befaring – Finmarkspors i Indre Østfold – onsdag 11.juni 16.00 – ca 21.00
Reiseleder denne dagen er Bård Ranheim tlf 934 21 168.
Ta med nistekurv! Husk gode terrengsko.
Oppmøte ved Rådhuset i Askim kl 16.00

Først er det ca 9 km å kjøre til Eikebergmosen
Eikebergmosen i Trøgstad: svært liten bestand, men blomsterrik og under 1 km gange i lett terreng.
Deretter tar vi oss til Abbortjern, ca 5 mil lenger sørøst.
Her får vi litt mer trim:
Abbortjern i Marker (ved Otteid øst): nesten 2 km gange etter skogsbilveg og over 1 km gjennom eit hogstfelt med småkratt. Men her får vi verkeleg betalt for strevet med ein stor bestand spredt rundt det meste av tjernet. En opplevelse du sent vil glemme.

Hagevandring onsdag 20. august 17.00 – 21.00, Trøgstad og Mysen
Vi besøker først **Marit Harstad , Kroksundveien 585,1860 Trøgstad – tlf 478 75 366.**
Hun er en av våre nye medlemmer med en fin og rikholdig hage med stauder og sommerblomster, og hvor hun ønsker å starte med Rhododendron-plantinger.
Deretter besøker vi **Ove Skriver , Meisvn 8 ,1850 Mysen, tlf 69 89 17 33.**
Han har flyttet fra Tretten i Gudbrandsdalen, og flytter Rhododendronplantene sine til Mysen i løpet av denne våren.
Ta med nistekurv!

Førjulsmøte lørdag 1. november 14.00 – 18.00 hjemme hos Arnfinn og Berit Nypan, Traraveien 54, 1605 Fredrikstad, tlf 974 81 842 / 69 31 34 43
På førjulsmøtet i år legger vi opp til at medlemmer selv viser lysbilder og forteller om erfaringer med Rhododendron og andre planter fra egen hage.
Turid H. Bergerøy: Fremvisning av bilder fra foreningens Cornwalltur 2007.
Vi legger opp til at hver enkelt har med seg litt mat og drikke som vi setter på et felles bord for et lite måltid.

Kurs

Tekst: Randi Valen Fessl

i digital fotografering

I høst arrangerte Den norske Rhododendronforening, avdeling Vest et fotokurs for medlemmer som ville bli flinkere til å bruke sine digitalkameraer.

15 ivrige hobbyfotografer møtte frem på Arboretet hvor vi fikk disponere biblioteket i hovedbygningen lørdag 27. oktober og lørdag 3. november, fra kl. 10 til kl. 16.

To engasjerte og svært erfarne fotografer hadde sagt ja til å holde kurs. Det ble derfor to intense dager i selskap med Anne Tafjord-Kirkebø og Kolbjørn Kirkebø, fra Brage Byrå AS. De har solide kunnskaper om fotografering og ga oss en grundig innføring i emnet, illustrert med mange flotte og interessante bilder fra egen samling. Målet var å få grunnleggende kunnskaper om fotografering, så vel på det tekniske, teoretiske og det praktiske plan med særskilt vekt på nærfotografering av planter. Vi gjorde praktiske oppgaver utendørs i til dels øsende regnvær, og vi trøstet oss med at regnværsbilder ofte er de beste. Vi fikk til og med lekser fra den ene lørdagen til den andre.

Vi begynte med å studere vårt eget medbrakte kamera og se litt nærmere på bruksanvisningen, kanskje for første gang for noen sin del. Og bruksanvisninger, det er jo et kapittel for seg. Etter hvert som kameraet blir mindre og mindre, vokser bruksanvisningen i omfang og kompleksitet. Er det rart at vi trenger minst et todagers kurs for å kunne trykke av! Jeg kan bare snakke for meg selv, men jeg hadde hittil knapt turt å røre andre "knapper" enn av/på-knappen samt utløseren etter at vår familie fikk digitalkamera. Det var akkurat som om jeg hadde glemt alt jeg visste om fotografering fra "gamle dager" med vanlige fotoapparater. Disse kunnskapene fikk jeg nå trukket frem fra "dypet".

"Konsentrerte deltaker " Foto: Terhi Pousi

"Blomster sermonien" Foto Kirsten Storheim

Prinsipper for fotografering er de samme uansett hvilket kamera man bruker: Eksponere film eller digital brikke for lys, variere blenderåpning og lukketid og variere avstand til det du vil fotografere. Du kan også bruke film / brikke med forskjellig grad av grov- eller finkornethet, såkalt ASA som viste seg å være det samme som ISO. Vi lærte, og "gjenlærte" å utnytte de tekniske mulighetene til kameraet der vi før bare hadde brukt autofokus. Vi ble bedre kjent med de forskjellige symbolene som finnes i et digitalkamera. Vi fikk også vite litt om de forskjellige formater av minnekort eller brikker. Og vi snakket om pixler og oppløsning uten at jeg skal påta meg å gjengi noe av det her. Lagringsformater som .jpg og .tif var litt mer forståelig. Særlig merket jeg meg at ved .jpg bør man velge den minste komprimeringen og at kraftig komprimering kan skade bildene. Ved bruk av formatet .tif er bildedata klar til bruk, men ennå ikke komprimert.

På kursdag 2 brukte vi en del tid på komposisjonslære. Vi snakket om klassisk og kreativ bildekomposisjon, balanse og harmoni, det gyldne snitt og om hvordan hjernen "leser" bilder. Og om det viktigste: Hvorfor tar vi bilder og hva vil vi med dem? Det gjelder å trene blikket for motivet og f eks rydde i omgivelser og bakgrunn, der det er mulig, før man tar bilder. Vi ble også sterkt anbefalt å bruke stativ. Med digitalkamera har vi muligheten til å ta mange forskjellige bilder av det samme motivet uten at det koster mye. Men det betyr også at vi etterpå kan være langt mer kritiske når vi velger ut de brukbare bildene som vi vil beholde.

Til slutt var vi innom programmer for bildelagring (f eks Photoware eller Photo Station light) og bildebehandling (f eks Photoshop Adobe). Et annet tips vi fikk var å merke våre egne bilder med copyright.

Anne og Kolbjørn anbefalte dette nettstedet for de som er interessert i å vite mer og å se på spennende bilder. Her finner du alt en fotografs hjerte kan begjære!
http://foto.no/cgi-bin/index.cgi

Hvis noen er interessert i et fotokurs eller kanskje et repetisjonskurs så er det bare å si fra til styret i Rhodo-Vest. Kanskje det er mulig å få det til denne våren eller eventuelt senere. Det kan anbefales på det varmeste. Jeg melder meg i så fall med en gang!

Sydsvenska Rhododendronsällskapets skriftserie

A5-format

Dessa småskrifter vänder sig främst till de, som vill ha enkla men instruktiva informationer inom respektive ämne. Författare är amatörodlare av rhododendron och innehållet baseras på både egna praktiska erfarenheter och litteraturstudier. Kopieras i ett begränsat antal, vilket har den fördelen att varje ny utgåva kompletteras med ändringar och tillägg, son visat sig vara värda att ytterligare beakta!

B 71 PLANTERING OCH SKÖTSEL AV RHODODENDRON – 2007 – 36.
Ger inledningsvis en kort information om släktet Rhododendron. Under rubriken Odlings-förutsättningar berörs förhållanden som härdighet, jord-blandning, ljus/skugga, vindskydd, sortval och samplanteringsväxter. Ett för många viktigt avsnitt berör jordberedning. Sist följer ett viktigt avsnitt med sikte på plantering med flera värdefulla tips, tillväxt och knoppbildning, bevattning, gödsling, beskärning, mulchning, vinterskydd och omplantering. Svartvita illustrationer.

B 72 VILDARTER, MÖJLIGA ATT ODLA I SVERIGE – 2007 – 92.
Omfattar släktet Rhododendron och upptar över 100 lepidoter, cirka 150 elepidoter och cirka 25 azaleor, merparten odlade i Sverige. Ganska ingående beskrivning av odlingsförutsättningarna och vad du i aktuella fall särskilt bör uppmärksamma.
Information om härdighet, storlek samt blad- och blomform och färg, i lämpliga fall illustrerade med svartvita teckningar. Vidare berörs förutsättningarna för främst vegetativ förökning samt förekomst av olika beläggningar på främst bladen
Skriften ger dock information om korsning, växtsätt, blad- och blomform samt beskriver färger på både blad, blommor och förekommande indument. Härtill kommer anvisningar om odlingskrav i de fall dessa är speciella. Inköp kan ske från våra växtmarknader, några danska plantskolor eller genom samordnad import från främst Skottland.

B 74 VEGETATIV FÖRÖKNING AV RHODODENDRON – 2007 – 36.
En ganska komplett redogörelse för denna förökningsmetod: sticklingförökning, avläggning, delning och ympning. Inom respektive avsnitt lämnas goda råd avseende bl. a. metoder, teknik, vidarekultur och utplantering. Svartvita, illustrativa teckningar kompletterar den verbala redogörelsen.

B 75 POLLINERING OCH FRÖFÖRÖKNING AV RHODODENDRON 2007 – 24.
Ingående redogörelse för olika metoder, pollineringsförberedelser och pollinering. Därefter följer fröinsamling, sådd och vidarekultur. Avslutningsvis lämnas några synpunkter på selektering. Som komplettering till texten finns en del svartvita illustrationer.

B 76 ENGELSK/SVENSK ORDLISTA – 2007 – 16.
Ett komplement till de vanligast förekommande engelsk/svenska ordböckerna med koncentration på ord och uttryck, som förekommer i engelsk litteratur om släktet Rhododendron. Häftet har granskats av medlemmar med walesiskt resp. skotskt släktskap.

B 77 SKADEDJUR – SJUKDOMAR SAMT MISSVÄXT BLAND RHODODENDRON – 2007 – 16.
Inledningsvis berörs bekämpningsmetoder och utrustning/teknik. Därefter lämnas en ingående redogörelse för olika symptom: skadade, maskätna blad; gulprickiga, grådaskiga blad; gula, gulgröna blad; oregelbundna mörka fläckar på blad; vissna blad, grenar; beläggning på blad och grenar samt angrepp av fåglar och djur. I samtliga fall lämnas råd avseende bekämpning. En del svartvita teckningar och foton kompletterar texten.
Även om privatodlaren numera har begränsade möjligheter att anskaffa lämpliga preparat finnes alltid möjlighet att nyttja yrkesverksamma personer, som har behörighet.

B 78 RHODODENDRONSYSTEMATIK FÖR AMATÖRODLARE – 2007 – 16.
Inledningsvis berörs den historiska bakgrunden samt botaniska termer och definitioner. Därefter följer klassificeringen av rhododendron enligt Edinburgh revisionen. Som ett komplement till redogörelsen finns även en artförteckning med betoningsangivelse av de enskilda namnen.

Denne flotte skriftserien kan du bestille å få sendt hjemm til deg.

DnR har fått tilbud om å kjøpe serien. Den kan kjøpes komplett for en pris som dekker de faktiske utgifter til trykking frakt etc. Vi kjøper inn de antall komplette serier som dere eventuelt bestiller, og videresender dette til hvert enkelt medlem. Vi har valgt å forholde oss til hele serien, og det vil ikke bli anledning å bestill enkelte nummer. Prisen for hele serien, fraktfritt levert i Norge, blir kr.350. -
Beløpet innbetales til kontonr: 3411.26.52614. Husk å oppgi navn og adresse på betaleren.
Ønsker du å benytte dette flotte tilbudet, kan du kontakte Terhi Pousi på e-post: terhi.pousi@sah.uib.no eller telf.55229508

- I N F O R M A S J O N -

Nye medlemmer

Styret ønsker følgende nye medlemmer velkommen i foreningen:

Marit Harstad	Skovheim, 1860 Trøgstad
Torgrim Kaasa	Furuheim, 3810 Gvarv
Gunnlaug Mossige	Auredalen 25, 5200 Os
Vigdis Slerrvold	Aasen, 3810 Gvarv
Anne Grethe Synnevåg	Florvågøen ST, 5305 Florvåg
Betsy og Lars Søfteland	Vindalsvegen 30, 5212 Søfteland
Brita Toppe	Osveien 222, 5229 Kalandseidet
Inger Wik	Bråtenveien 5, 1400 Ski
Inger Lise Aarøe	Skøyen Terrasse 18, 0276 Oslo
Tordis Drange	postboks 231, 5202 Os
Britt-Tove Sletten	Storleirveien 34, 9310 Sørreisa

Rhododendronarter for salg 2008

Mange nye spennende arter i år !

Globigerum, meddianum, auriculatum, pudorosum, eastmanii, japonicum, concinnum, dendrocharis, cowanianum, minus mmm.

Salgsliste kan bestilles pr e-post eller vanligpost.
Kan også leses på www.lapponicum.com

Ole Jonny Larsen, Bergeplass 12, 6010 Ålesund

Tlf: 70 14 02 51

olejonnylarsen@hotmail.com

Medlemstur til Rogaland. 1-4 mai 2008.

Vi bor tre netter på Jæren Hotell på Bryne. Kjent for sitt gode kjøkken.

1mai
Litt om programmet for turen.
Først stopper vi hos Finn Larsen i Haugesund.
Så kjører vi til Julebygda i Sandnes til Thomas Larsen.
2 mai
Rogaland arboret Fosses Rhododendron
Gunnleiv Edland som er gartner i time kommune

R.insgne JRH

Vil vise oss Rhododenron plantinger i offentlige anlegg Og i sin egen hage.
3 mai
Tar vi turen til Åna Sira for å besøke den kjente Magnolia hagen.
I Flekkefjord besøker vi Peder Haugland sin hage kjent fra Hagetidende.
På vei tilbake besøker vi Reidar Vigrestad sin hage på Vigrestad.
4 mai
Hjemreise. Med mulighet til å besøke Stavanger Botaniske Hage

Pris 5000-kr pro pers i dobbeltrom.
Tilegg i prisen for enkelt rom.
Pris inkluderer: Buss, Ferger, Bompenger, frokost og middag på hotellet.
Lunsjen tar vi under veis.

Påmelding innen 20 mars.
Til Harald Kårtveit tlf. 56 33 47 88
e-post harald.kartveit@politiet.no

Og Torstein Borg tlf. 53 43 50 77
e-post torstein@rhodomania.no

ISSN 1504-6702